

Anneye İyilik; Dünyada Bereket ve Ahirette Rahmet Yoludur

Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun; Kuran-i Kerim'de "***Biz insana, ana ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Annesi onu, güçsüzlükten güçsüzlüğe uğrayarak karnında taşıdı. Çocuğun sütten kesilmesi iki yıl içinde olur. Bana ve ana babana şükret diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş Bana'dır***" buyurmuştur. Şehadet ederiz ki bir tek Allah'tan başka ilah yoktur, O'nun ortağı yoktur. Yine şehadet ederiz ki Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir. Salât ve selam Peygamberimiz Muhammed'e (s.a.v) ehli ve ashabının hepsine ve kendilerine ihsan ile kıyamet gününe kadar tabilere olsun.

İyilik; ruha huzur veren, insanlar arasında sevgiyi arttıran ve toplumlarda istikrar sağlayan tüm yüce faziletler, iyi sıfatlar ve güzel ahlaklar için kapsamlı bir isimdir. Hz. Peygamber efendimize (s.a.v) iyilik sorulduğunda, "iyilik güzel ahlaktır" diye cevap verdi.

Şüphesiz ki, ana babalar insanın iyiliğini en çok hak eden insanlardır. Allah onlara ihsan ve iyilik etmemizi ve yumuşak davranmamızı emretti. Allah'ın kitabına ve Peygamberimizin Sünnetine baktığımızda çocuklarla ebeveynler arasındaki en mükemmel ilişkinin nasıl olacağını görürüz. Allah Teâlâ "***Rabbin, kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi, ana-babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri, ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara "öf!" bile deme; onları azarlama, onlara tatlı ve güzel söz söyle. Onlara merhamet ederek tevazu kanadını indir ve de ki: "Rabbim! Tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara öyle rahmet et***" buyurmuştur. Peygamber efendimiz (s.a.v) ana babaya iyilik edip onların hakkını tam vermenin; din temeli ve İslam'ın azametli esaslarından olan namazdan sonra en faziletli amel olduğunu belirtmiştir. Peygamber'e "hangi ameller daha faziletlidir" sorulduğunda,

- "Vaktinde kılınan namazdır" buyurdu.
- Sonra hangisi? denildi.
- "Ana babaya iyilik etmek" cevabını verdi.
- Daha sonra hangisidir? diye soruldu.
- "Allah yolunda cihat etmektir" buyurdu.

İslam, ana babaya iyilik ve ihsan etmenin değerini yüceltmiştir. Ayrıca anneye özel olarak daha fazla özen ve önem vermiştir. Bir adam Resûlullah'a gelerek:

«– Ey Resûlullah! Kendisine en iyi davranmam gereken kimdir?» diye sordu. Resûlullah:

«–Annen!» buyurdu. O sahâbî:

«–Ondan sonra kimdir?» diye sordu. Efendimiz:

«–Annen!» buyurdu. Sahâbî tekrar:

«–Ondan sonra kim gelir?» diye sordu. Efendimiz yine:

«–Annen!» buyurdu. Sahâbî tekrar:

«–Sonra kim gelir?» diye sorunca Resûlullah bu sefer:

«–Baban!» cevabını verdi.

Hiz. Âişe dedi ki: "Resûlullah'a (s.a.v) "Kadın üzerinde en büyük hakkı olan kimdir?" diye sordum da "kocasıdır" cevabını verdi. "Erkek üzerinde en büyük hakkı olan kimdir?" dedim. "Annesidir" buyurdu.

Bunda şaşılacak bir şey yok ki, en büyük hakkı olan insan anne değilse o zaman yerine kim olabilir ki? Seni önce dokuz ay boyunca karnında taşıyan, sonra doğururken acılar çeken, süt emziren, pisliklerini temizleyen, beslemek konusunda seni kendisinden önde tutan ve sana zarar dokunduğu zaman dertlenen, tehlike esnasında senin hayatını kurtarmak için can feda eden annenden başka vefa hakkı olan kimdir? Allah Teâlâ "***Biz insana, ana-babasına iyilik etmesini tavsiye ettik. Annesi onu zahmetle taşıdı ve zahmetle doğurdu. Taşınması ile süttten kesilmesi, otuz ay sürer***" buyurmuştur.

Kulun; anne ve babasına özellikle annesine iyilik yapması Yüce Allah'ın lütfundandır. Kim böyle bir iyilikte bulunursa, Allah Teâlâ ona büyük bir hayır ve nimet kazandırır. İnsan bu iyilik semeresini bu dünyada nimet ve muvaffakiyetle, ahirette ise merhamet ve bağışlamayla görür. İnsanın kendi annesine yaptığı iyiliğin dünyada ve ahirette göreceği mükafatlar vardır. Bazıları şunlardır:

- İhtiyaçların karşılanması, sıkıntıların giderilmesi ve duaların kabul edilmesi:

Abdullah b. Ömer'den, o da Resûlullah'tan (s.a.v) naklen rivayet etti ki:

«Bir zamanlar üç kişi yolda giderken kendilerini yağmur tutmuş ve dağda bir mağaraya sığınmışlar. Arkasından mağaranın ağzına dağdan bir kaya düşmüş ve onları kapamış. Bunun üzerine yolcular birbirlerine:

— "Bakın Allah için sâlih amel işlediyseniz, o ameller vasıtasıyla Allah'a dua edin. Ola ki, Allah bu kayayı sizden açar" demişler, içlerinden biri:

— Allah'ım! Benim iki ihtiyar geçkin ana-babamla, bir karım ve küçük

çocuklarım vardı. Onlara iyi bakardım. Hayvanlarımı yanlarına getirdiğim zaman süt sağardım, önce annemle babamdan başlayarak çocuklarımdan önce onlara içirirdim. Şu var ki: Bir gün ağaçlık beni uzaklara götürdü de akşamlayıncaya kadar geledim. Ve onları uyumuş buldum. Hemen evvelce yaptığım gibi süt sağdım. Ve kabı getirerek başları ucuna dikildim. Onları uykularından uyandırmaya kıyamıyordum; çocuklara da onlardan evvel süt vermekten çekiniyordum. Çocuklar ayaklarının dibinde çağırıyorlardı. Benim ve çocukların hâli bu minval üzere fecir doğuncaya kadar devam etti. Ey Rabbim! Eğer benim bunu senin rızanı dileyerek yaptığımı biliyorsan, bu kayadan bize bir miktarını arala da, ondan gökyüzünü görelim, demiş. Bunun üzerine Allah kayanın bir miktarını aralamış ve ondan gökyüzünü görmüşler...) Sonra diğer arkadaşlarının her biri, samimiyetle yaptığı bir iş sevabıyla Allah'tan niyaz etmiştir. Ardından Allah Teâlâ onları kurtarmıştır.

Ömer b. el-Hattab, kendisine Yemen'den bir gurup geldiği zaman onlara: “Üveys b. ‘Amir içinizde mi?” diye sordu. Üveys’in yanına geldiğinde ona: “Sen Üveys b. ‘Amir misin?” dedi. O da “evet” dedi. Hz. Ömer “önce Murad’dan sonra Karan’dan mısın? dedi. Üveys “evet” dedi. Hz. Ömer: “Bir dirhem yeri kadar hariç iyileştiğin bir abraş hastalığın var mıydı?” diye sordu. Üveys “evet” dedi. Hz. Ömer: “Senin (ona karşı iyi davrandığın) bir annen var mıydı?” diye sordu. Üveys “evet” dedi. Hz. Ömer: “Hz. Peygamber’den duydum ki “Yanınıza önce Muradlı sonradan Karanlı Üveys b. ‘Amir gelecek. Onun abraş (alaca) hastalığı vardı. Bir dirhem yeri kadar hariç o hastalığından iyileşip şifa buldu. Onun, kendisine hürmetkâr davrandığı bir annesi vardır. Eğer Allah adına yemin etse, Allah o yeminin gereğini yapar. Eğer becerebilersen ondan kendin için istiğfar etmesini iste”. Benim için Allah’tan mağfiret dile. Üveys de onun için mağfiret diledi. Hz. Ömer “Nereye gidiyorsun?” diye sordu. O da “Kufe’ye” diye cevap verdi. Hz. Ömer “oranın valisine, seni tavsiye eden bir şeyler yazayım mı?” diye sorunca Üveys “hayır, sıradan insanlar arasında olmam bana daha hoş gelir” dedi. Peygamber hadisi; Üveys’in duası kabul edilmesinin, annesine hürmetkâr davrandığı neticesinde olduğunu gösterir.

- Büyük ecir ve sevap: Muâviye es-Selâmî’den rivayet edilerek şöyle demiştir:

Ben, Resûlullah (s.a.v)'in yanına gelerek:

— Yâ Resûlallah! Allah rızasını ve âhiret mutluluğunu dileyerek seninle beraber cihâda cidden niyetlenmişimdir. (Yâni cihâda çıkmama müsaade et) dedim.

Resûlullah:

— «Vah sana. Annen hayatta mıdır?» buyurdu. Ben:

— Evet, dedim. Resûlullah:

— «Geriye dön de annene itaat ve iyilik et» buyurdu. Sonra ben Resûl-i Ekrem

(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e diğer taraftan giderek:

— Yâ Resûlallah! Ben Allah'ın rızâsını ve âhîret mutluluğunu dileyerek seninle beraber cihâd etmeye cidden niyetlenmişimdir” dedim. Resûlullah:

— «Vah sana. Annen hayatta mı?» diye sordu. Ben:

— Evet, Yâ Resûlallah, dedim. Resûlullah (s.a.v):

— «O halde sen anneninin yanına geri dön ve ona itaat et» buyurdu. Sonra ben Resûlullah'ın önüne çıkıp

— Yâ Resûlallah! Ben Allah'ın rızâsını ve âhîret mutluluğunu dileyerek seninle beraber savaşa çıkmaya gerçekten niyetlendi idim, dedim. Resûlullah;

— «Vah sana. Annen hayatta mı? diye sordu. Ben:

— Evet. Yâ Resûlallah, dedim. Resûlullah:

— «Vah sana. Sen anneninin ayağına sarıl. Çünkü cennet oradadır» buyurdu.

Ka'b bin Ucre (r.anh.) rivayet ediyor: Bir adam Resûlullah'a (s.a.v.) uğradı. Resûlullah Ashabı bu adamın kuvvet ve kabiliyetlerini görünce, "Ya Resûlullah, bu adam Allah yolunda cihat etseydi ne güzel olurdu" dediler. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Bu adam küçük çocuklarının geçimini temin etmek için çıktı ise Allah yolundadır. Yaşlı anne ve babasına hizmet için evinden çıkmışsa, Allah yolundadır..."

- Günahların bağışlanması: İbnu Ömer (r.anh) anlatıyor: “Bir adam Resûlullah (s.a.v)'a gelerek: “Ben büyük bir günah işledim, buna tövbe imkânım var mı?” dedi. Hz. Peygamber (sav): “Annen var mı?” diye sordu. Adam: “Hayır yok.” dedi. “Peki teyzen de mi yok?” dedi. Adam: “Hayır, var.” deyince Resûlullah (s.a.v): “Öyle ise ona iyilik yap!” diye emretti.”
- Cennet kazanılması ve derecelerin yükseltilmesi: Hazret-i Âişe -radiyallâhu anhâ- şöyle anlatır: Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurdu: “Uyumuştum, kendimi cennette gördüm. Bir kimsenin sesini işittim, Kur’ân okuyordu.
«–Bu kimdir?» diye sordum.
«–Bu, Hârîse bin Nûmân’dır» dediler.” Bunu anlatan Efendimiz, sözlerine şöyle devam etti: “İyilik işte böyle olur, iyilik işte böyle olur!”. Harise annesine iyilik eden bir sahabe olarak bilinmiştir.

Analarımıza ve babalarımıza iyilikte ve ihsanda bulunalım. Bilelim ki ana babaya isyan etmemek ve saygılı davranmak üzerimize bir borçtur ve eden bulacaktır. Zira Allah Teala ana-babaya itaatsizliğin cezasını ahiretten önce dünyada verir. Bu bağlamda peygamber efendimiz dedi ki: “İki günah var ki, kişi bunların cezasını dünyada görmeden ölmez, zulüm ve ana babaya itaatsizlik

etmek” ve diğerk bir hadiste “asi olan evlat, gösteriş için veren ve şarap içen cennete girmez” buyurdu.

Bu sözlerden sonra kendim ve sizin için Yüce Allah’tan bağışlanmayı dilerim.

* * *

Alemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun. Salât ve selam Emin Peygamber Hz. Muhammed’e (s.a.v) ehli ve ashabının hepsine ve kendilerine ihsan ile kıyamet gününe kadar tabi olanlara olsun.

İslam Kardeşleri:

Ana babaya – zellikle anneye – iyilik etmek; tüm dinlerin birleştiğı noktadır: Yüce Allah: “*İsrail Oğullarından, 'Allah'tan başkasına kulluk etmeyin, anne babaya iyilik edin*” buyurmuştur. Başka bir ayette tüm insanlara hitap ederek şöyle buyurmuştur: “*Biz insana, ana ve babasına karşı iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Annesi onu, güçsüzlükten gszlğe uğrayarak karnında taşımıştı. Çocuğun sütten kesilmesi iki yıl içinde olur. Bana ve ana babana şükret diye tavsiyede bulunmuşsuzdur. Dönüş Bana'dır*”.

İslam ebeveynlere itaatsizlik etmek isteyen herkesin işini zorlamıştır. Bazı gençler kendi ebeveynlerinden daha dindar olduklarını düşünebilirler. Dolayısıyla kendi ana babalarına sert konuşabilir ya da kötü muamele gösterebilirler. Böylelerine şunu deriz: Dinimiz ana babaya karşı iyilik etmemizi kafir dahi olsalar kendilerine hürmette kusur etmememizi emreder, ki bu şekilde asi bir çocuğun ana babasına dindar olmadıklarından dolayı saygıda kusur edebileceğı gibi bahanelerin arkasına sığınmasının önüne geçilir. Allah Teâlâ: “*Ana baba, seni, kr krne Ban’a ortak koşman için zorlarsa, onlara itaat etme; dünya işlerinde onlarla güzel geçin; Bana yönelen kimsenin yoluna uy; sonunda dönüşünüz Bana'dır. O zaman, yaptıklarınızı size bildiririm*” buyurdu.

Esmâ bintu Ebî Bekr (r.anha) şöyle demiştir: Resûlullah zamanında müşrik olan annem bana gelmişti. Ben Resûlullah'tan fetva istedim de:

— Annem bana sokulmak ve karşılılık görmek istiyor. Anneme ilgi ve iltifat edebilir miyim? dedim. Resûlullah:

— "Evet, annene ilgi ve iltifat eyle!" buyurdu.

İşte ana babalarının kafir olduklarında ya da seni Allah’a itaat etmemeye zorladıklarında, onlara sakın uyma ama yine de iyi davran. Yüce Allah: “*Dünya*

işlerinde onlarla güzel geçin” buyurmuştur. Ayrıca böyle davranman senden bir minnet değil ama senin görevindir ve onların sana olan hakkı olduğunu da bilmelisin. Bu görevi tam bir şekilde yerine getiremezsen, sana günah olur. Bunun için Annesine iyi davranan ve onu memnun etmek için gayret edene ne mutludur.

Abdullah b. Amr’dan rivâyete göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Rabbinin rızası ana babanın razı edilmesindedir. Rabbinin gazâb ve hışmı ise ana babanın gazâblanması ve hışmındadır”.

Allah’ım ana babalarımıza iyilik etmek için bizi yardım et, küçüklüğümüzde onlar bizi nasıl yetiştirmişlerse, şimdi de sen onlara (öyle) rahmet et!